

Висновки

Виникнення системних проблем в галузі обумовлено внутрішньо- та зовнішньогалузевими причинами. Вони пов'язані як з діяльністю самої галузі, так і з інституційними перетвореннями й змінами в національній економіці, що є наслідком законодавчої та зовнішньоекономічної політики країни, а також з змінами в світовій економіці. Основні перспективні напрямки розвитку легкої промисловості України полягають в інтенсифікації зусиль вітчизняних виробників щодо завоювання стійких конкурентних позицій на внутрішньому ринку шляхом поліпшення якості, підвищення наукоємності продукції на внутрішньому ринку, зниження її собівартості.

Список використаних джерел

1. Позиція України в рейтингу країн світу за індексом глобальної конкурентоспроможності 2015–2016 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://edclub.com.ua/analytika/pozyciya-ukrayiny-v-](http://edclub.com.ua/analytika/pozyciya-ukrayiny-v-reytingu-krayin-svitu-za-indeksom-globalnoyi-konkurentospromozhnosti-0)

[reytyngu-krayin-svitu-za-indeksom-globalnoyi-konkurentospromozhnosti-0](http://edclub.com.ua/analytika/pozyciya-ukrayiny-v-reytingu-krayin-svitu-za-indeksom-globalnoyi-konkurentospromozhnosti-0).

2. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

3. Аналітична доповідь до Щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2015 році». – К.: НІСД, 2015. – 684 с.

4. Дайнеко Л.В. Розвиток внутрішнього ринку легкої промисловості: проблеми та можливості / Л.В. Дайнеко, М.Ю. Завгородня // науковий журнал Український соціум – 2012 – №1 (40) – с. 83 – 97

5. Підсумки роботи легкої промисловості України [Електронний ресурс]/ Асоціація «Укрлегпром». – Режим доступу: http://ukrlegprom.org.ua/statistika_minstat_ukraini.html

6. Стрижик У.Р. Анализ развития легкой промышленности Украины / У.Р. Стрижик // научный журнал «Экономика и экономические науки» – 2014, №11–12, ст. 265–269; Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/analiz-razvitiya-legkoy-promyshlennosti-ukrainy>

УДК 338.48+338.43:339.923(477)

А.В. КОЛОДИЙЧУК,

к.е.н., доцент, Ужгородський торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету

Іноземний досвід становлення та розвитку сільського аграрного туризму: уроки для України

Виділено чотири основні моделі розвитку і становлення сільського туризму зарубіжних країн в сучасному світі: західноєвропейську, що поширена у Франції, Італії, Іспанії, Німеччині, Данії та інших країнах Західної Європи; східноєвропейську, яка має поширення у країнах Східної Європи – Кіпр, Греція, Болгарія, Польща, Чехія, Литва, Угорщина та Румунія; азійську – Шрі-Ланка, Малайзія, Японія та англо-американську з поширенням у США і Великобританії. Наведено фактори успішного розвитку і функціонування західноєвропейської моделі сільського аграрного туризму. Для сучасних соціально-економічних умов України та способу організації туристичної галузі найбільш прийнятною для ряду регіонів країни є західноєвропейська модель розвитку і становлення сільського туризму.

Ключові слова: сільський аграрний туризм, агрооселі, курортні селища, готелі, асоціації сільського туризму, сільськогосподарські парки, фермери, ефективність.

А.В. КОЛОДИЙЧУК,

к.э.н., доцент, Ужгородский торгово-экономический институт Киевского национального торгово-экономического университета

Иностранный опыт становления и развития сельского аграрного туризма: уроки для Украины

Выделены четыре основные модели развития и становления сельского туризма зарубежных стран в современном мире: западноевропейскую, которая распространена во Франции, Италии, Испании, Германии, Дании и других странах Западной Европы; восточноевропейскую, которая имеет распространение в странах Восточной Европы – Кипр, Греция, Болгария, Польша, Чехия,

Литва, Венгрия и Румыния; азиатскую – Шри-Ланка, Малайзия, Япония и англо-американскую с распространением в США и Великобритании. Приведены факторы успешного развития и функционирования западноевропейской модели сельского аграрного туризма. Для современных социально-экономических условий Украины и способа организации туристической отрасли наиболее приемлемой для ряда регионов страны является западноевропейская модель развития и становления сельского туризма.

Ключевые слова: сельский аграрный туризм, агроусадьбы, курортные поселки, гостинницы, ассоциации сельского туризма, сельскохозяйственные парки, фермеры, эффективность.

A. KOLODIYCHUK,
PhD, Associate Professor of Uzhgorod Trade and Economic Institute
of the Kyiv National Trade and Economic University

Foreign experience of formation and development of rural agricultural tourism: lessons for Ukraine

Four basic models of development and establishment rural tourism of foreign countries in the modern world are identified: Western Europe, which is common for France, Italy, Spain, Germany, Denmark and other Western European countries; Eastern European, which is common for Eastern European countries – Cyprus, Greece, Bulgaria, Poland, Czech Republic, Lithuania, Hungary and Romania; Asian – Sri Lanka, Malaysia, Japan and Anglo-American with the spread in the US and UK. Factors of the successful development and functioning of the Western European model of rural agricultural tourism are shown. For modern socio-economic conditions in Ukraine and way of the organization of the tourism industry most appropriate for a number of regions is Western European model of development and formation of rural tourism.

Keywords: rural agricultural tourism, agricultural farmsteads, resort towns, hotels, associations of rural tourism, agricultural parks, farmers, effectiveness.

Постановка проблеми. Підприємництво у сільській місцевості набуває різних форм, і на сучасному етапі внаслідок запровадження нових технологій скорочується зайнятість у сільсько-господарському виробництві й розширення не-сільськогосподарських видів діяльності. В ринкових умовах це зумовлює необхідність розвитку туристичного підприємництва в аграрній сфері як дієвого фактору, на який є попит і за допомогою якого буде вирішено ряд економічних та соціальних проблем сільських територій. Однак, через недоліки правових відносин значна частина суб'єктів підприємництва сфери сільського аграрного туризму досі надає послуги неофіційно, уникаючи проблем, пов'язаних із ліцензуванням. Іншими проблемами є недостатній рівень популяризації сільського аграрного туризму в Україні як на внутрішніх, так і на зовнішніх ринках та відсутність інноваційних проектів з питань розвитку перспективних видів туризму.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженням питання розвитку сільського аграрного туризму присвячені праці Т.М. Булаха, В.В. Гловацької, А.Ю. Єременко, Н.Є. Кудли, В.В. Липчук, Т.Ю. Лужанської, Л.А. Мерляна, Т.І. Тка-

ченко та ін. Проте, оцінюючи їхні теоретичні та практичні напрацювання щодо визначення, організації й управління діяльністю підприємств сільського аграрного туризму, необхідно в той же час розвивати далі теоретичну тематику. Так, на даний час існує низка невирішених проблем у напрямку управління туристичною підприємницькою діяльністю в аграрній сфері і які потребують подальших досліджень.

Мета статті – визначити особливості становлення та розвитку сільського зеленого туризму зарубіжних країн.

Виклад основного матеріалу. Формування і становлення сільського аграрного туризму в різних країнах світу супроводжувалося соціально-економічними процесами в різні періоди у галузях національної економіки.

Аналіз досвіду становлення та розвитку сільського аграрного туризму зарубіжних країн дав змогу виділити чотири основні його моделі в сучасному світі, зокрема західноєвропейську, східноєвропейську, азійську та англо-американську.

Західноєвропейська модель поширена у Франції, Італії, Іспанії, Німеччині, Данії та інших країнах Західної Європи. Однією з передових країн у галузі

сільського аграрного туризму в межах функціонування цієї моделі є Франція. Саме вона є родоначальницею туризму в аграрній сфері. Започаткували його фермерські господарства Франції.

Сільський аграрний туризм у Франції представлений Національною організацією будинків відпочинку і зеленого туризму, яка пропонує агрооселі на будь-який смак і вид відпочинку, сертифіковані за високими національними стандартами сервісу. Оселі аграрних районів Франції різняться не лише зірковістю (від простих сільських будиночків до вілл і приватних історичних замків). Враховано також етногеографічні ознаки: оселі Шампані, Провансу, Гасконі, Нормандії, Савойї мають особливі принади, які неможливо знайти в інших районах Європи. У вартість проживання завжди входить сніданок, де, враховуючи кулінарні традиції, буде нагода скуштувати щойно спечений хрусткий хліб із молоком, круасани з джемами домашнього виробництва, піріжки й печиво, а також різноманітні сири та вишукані місцеві вина.

Для туристів, які люблять подорожувати країною на власному авто, у Франції значного розвитку набула мережа автотуристичних кемпінгів у сільській місцевості, де туристи можуть отримувати свіжі продукти домашнього приготування. Усі кемпінги країни постійно перевіряють на відповідність національним стандартам сервісу і надають їм категорійний сертифікат. У Франції паралельно реалізуються різні концепції агротуризму: замки у сільській місцевості; винні агросадиби; кінні ферми; рибацькі оселі; приморські агрооселі; гірськолижні шале; панда-агрокотеджі (у національних природних парках) [2].

Надзвичайною популярністю серед французів та іноземних туристів користуються відпочинкові програми проживання у замках, розташованих у мальовничих агроландшафтах рівнинної та передгірної Франції.

З метою популяризації агроекотуризму в національних природних парках Франції створено мережу так званих «панда-готельчиків» (Panda-Gotes), сертифікованих Всесвітнім фондом дикої природи (WWF), що відповідають таким вимогам [5]: дотримуються умов захисту навколишнього природного середовища; пропонують гостям програми екотуристичного супроводу.

Альтернативою відпочинку в сільських господарств є курортні селища, облаштовані у місцевостях із мальовничою природою національних і

регіональних ландшафтних парків.

Німці є найбільш мандрівною нацією в Європі, проте близько 34% з них подорожують по Німеччині. Майже 13%, туристів відпочивають у сільській місцевості – на фермах, у сільських будинках і сільських пансіонах. Розвиток агротуризму підтримується на всіх рівнях – федеральному, земельному, комунальному, у вигляді прямого фінансування підприємців, що займаються агротуризмом.

Іспанія є не менш прогресивною у питанні сільського туризму, ніж інші європейські країни. Сільський аграрний туризм в Іспанії нині перебуває на тій стадії розвитку, коли чисельність іноземних відвідувачів сільських агроосель країни зрівнялася і навіть перевищує внутрішні агротуристичні потоки. Власники агроосель в Іспанії об'єднані в асоціації.

Асоціації сільського туризму Іспанії пропонують такі основні типи розміщення: 1) у номерах сільських готелів, спеціально обладнаних для прийому туристів; 2) в історичних будинках (замках, палацах, монастирях), розташованих у сільській місцевості або невеликих містечках; 3) на фермах і в садибах в одному будинку чи на одній території з власниками, в окремих кімнатах, спеціально обладнаних для прийому туристів. Спокій і невтручання в особисте життя туристів гарантуються; 4) оренда будинку однією родиною чи групою туристів.

Аналогічну класифікацію доцільно офіційно затвердити в Україні, де поряд з агрооселями у курортно-рекреаційних місцевостях (Карпати) існують затишні агрокотеджі та пансіони, а також налічується понад півтисячі законсервованих у напівзруйнованому стані (занедбаних) замків і палаців.

Італія акцентує увагу гостей на славетних історичних традиціях сільського відпочинку у горах і передгір'ях Альп, Апеннін та уздовж смуги першокласних морських узбереж. З часу виникнення в Італії агротуризму сільське населення почало вважати його основною формою підприємницької зайнятості. Тому в цій країні агротуристичний бізнес тісно переплетений з курортним [4].

Завдяки пільговому режиму оподаткування для сільського підприємництва в Італії останніми роками розвинулася розгалужена мережа престижних відпочинкових котеджів і пансіонів не нижче ніж тризіркового рівня, які мають необхідну рекреаційну інфраструктуру (від джакузі й плавальних басейнів до тенісних кортів і кінних манежів).

Вагомим чинником міжнародної агротуристичної спеціалізації Італії поступово став винний і гастрономічний туризм. Власники агрокотеджів пропонують своїм гостям цілі винні підвали (а також сирні, м'ясопродуктові) за умови, що вільне користування запасами продовольства входить у вартість відпочинку. Ще однією суто італійською особливістю сільського туризму є те, що майже половина власників агрокотеджів не поспішають проходити державну сертифікацію, отримувати ліцензії на діяльність, сплачувати податки.

Факторами успішності розвитку і функціонування західноєвропейської моделі є: 1) нормативно-правове й рекламно-інформаційне забезпечення просування сукупного національного та регіональних агротуристичних продуктів; 2) системна державна підтримка агротуристичних господарств-прийняття політичного рішення про підтримку агротуризму як сектору сфери послуг; 3) створення асоціацій суб'єктів агротуризму, що підтримують Інтернет-портали з базами даних по всьому агротуристичного сектору; 4) фінансова підтримка – система пільгового кредитування або дотування агротуристичних господарств; 5) досить високий рівень комфортності та добрий стан житлового фонду.

Таким чином, західноєвропейська модель належить до найбільш високоорганізованої і маловитратної на початковому етапі розвитку сільського туризму.

Східноєвропейська модель сільського аграрного туризму поширена у країнах Східної Європи – Кіпр, Греція, Болгарія, Польща, Чехія, Литва, Угорщина та Румунія. Її особливість полягає в тому, що сільський аграрний туризм розглядається як можливість розвантажити туристські центри і знизити екологічне навантаження прибережних зон. Головне завдання – привабити туристів углиб країни, в екологічно чисті природні зони шляхом реконструкції старовинних садіб і національних сіл, а також облаштування гостьових будинків. Слід зазначити, що в цих країнах належним чином була розвинута місцева інфраструктура (дороги, паркувальні місця для автомобілів, комунальні мережі). Для вирішення цих питань створюються спеціальні державні програми в регіонах. Наприклад, на Кіпрі розроблено програму відновлення сіл, яка охопила 270 поселень у віддалених від узбережжя районах острова. Передбачено реконструювати не тільки

житлові будинки, а й таверни, ремісничі майстерні, музеї [3].

Законодавством Угорщини сільський зелений туризм віднесено до сфери ведення особистого селянського господарства, що передбачає відповідні пільгові податкові інструменти. До найпопулярніших місцевостей належать південно-західна область Ваш, східна область Сольнок (район р.Тиса) і славнозвісний Хортобадьський степ. Принадною особливістю сільського туризму в цій країні є поєднання його з національними традиціями конярства. Щороку в Угорщині проводять національні фестивалі кінного спорту, які пропонують 40 видовищних програм.

У Румунії інтереси власників агроосель представляє ANTREC – Національна асоціація сільського, екологічного і культурного туризму (член «EuroGates» від Румунії). Сільський аграрний туризм у цій країні розвивається, передусім, у Південних Карпатах і орієнтується на такі самі переваги, що й Україна, тобто на збереження природного середовища й етнокультурних традицій.

З усіх закордонних країн для нашої країни, зокрема її Карпатського регіону, найбільше значення має досвід західного сусіда – Польщі. У сільському туризмі уряд країни вбачає джерело розвитку регіонів, які не мають природних ресурсів для розбудови виробничих галузей економіки. Зазвичай ці регіони депресивні, бідні, оскільки не мають бази для промислового розвитку.

За польськими законами, надання послуг сільського зеленого туризму не належить до підприємницької діяльності. Крім того, законодавство передбачає також звільнення доходів від оподаткування, якщо їх джерелом є надання нічліжних послуг агротуристам за таких умов: житловий будинок, в якому здаються кімнати, належить до сільського господарства; кімнати здаються туристам, а не сезонним працівникам чи третім особам; кімнати для туристів розміщені у житловому будинку сільської родини, а не в іншій спеціально пристосованій будівлі для туристів; кількість кімнат, що здаються туристам, не перевищує п'яти.

Таким чином, ця модель заснована на використанні та реконструкції наявних сільських гостьових будинків та інших засобів розміщення, а також реконструкції або створення необхідної інфраструктури при управлінні та безпосередній участі в цьому процесі держави, що потребує інвестицій.

Азійська модель сільського аграрного туризму, навпаки, вимагає великих початкових капіталовкладень, оскільки передбачає будівництво «VIP-сіл» і сільськогосподарських парків – «музеїв під відкритим небом» із можливістю проживання в них, або дорогих національних готелів, розташованих у сільській місцевості. Прикладом такого агротуристичного села може бути «VIP-село» діюче на Шрі-Ланці, стилізоване під національне житло, що надає туристам повний набір послуг, із проживанням в окремих бунгало з обслуговуванням на рівні п'ятизіркового готелю. При цьому туристові забезпечений контакт із «живою природою» і знайомство з національною кухнею, сільськими ремеслами та промислами.

У Малайзії, наприклад, концепція агротуризму орієнтована на створення сільськогосподарських парків, що пропагують національне сільське господарство. Такі парки переважно є державними організаціями. Перший у світі державний Малайзійський сільськогосподарський парк площею 1295 га був заснований в 1986 р. за ініціативи Міністерства сільського господарства країни як постійно діючий туристичний виставковий центр. У ньому туристам пропонується проживання в національних оселях, національна кухня, участь у сільських заходах і розвагах.

В Японії поширені готелі «Рекан», розташовані у сільській місцевості та призначені тільки для прихильників японської культури і виконані в національному стилі. Слід зазначити, що особливістю азійської моделі є нетрадиційний підхід до вибору засобів розміщення. При реалізації цієї моделі величезна увага приділяється національним традиціям і культурі.

Окремо слід виділити англо-американську модель сільського аграрного туризму, поширену в англомовних країнах, особливо в США і Канаді. Її особливістю полягає в тому, що місцями розміщення є приватні готелі, пансіонати, які організують прийом туристів за системою B&B (Bed and Breakfast – ночівля і сніданок), але не мають набір додаткових послуг для відпочинку та не орієнтовані на національну специфіку. Основною причиною розвитку приватних готелів системи B&B у Великобританії вважається процес відновлення зруйнованої війною інфраструктури та економіки країни, коли багато інженерних, технічних і будівельних фахівців і кваліфікованих робітників регулярно подорожували у службових відрядженнях. Щороку в Англії ба-

гатотисячними накладами друкуються рекламно-інформаційні каталоги об'єктів сільського зеленого туризму із сертифікованою характеристикою спектра їхніх послуг. Кожен із них містить яскраві рекламні слогани, в яких розкривається все розмаїття сутності сільського туризму Великобританії.

Після Другої світової війни розвинена автодорожня інфраструктура стала каталізатором значного зростання американської економіки. Стрімкий розвиток отримали малий і середній бізнес у сфері послуг та сільському господарстві. Найголовніше полягало в тому, що люди почали більше пересуватися легковими та вантажними автомобілями, автобусами, з'ясовуючи потребу у короткочасному відпочинку і харчуванні. Саме на основі цього попит породив пропозицію, і в США запрацювали перші мотелі в системі B&B. Основними організаторами B&B у США наприкінці 40-х років стали сім'ї фермерів, що жили уздовж поживлених магістральних автотрас. Між тим, наприкінці 70-х років, інтенсивний спосіб життя урбанізованих міст сприяв зростанню популярності відпочинку городян у рекреаційних зонах сільських територій у так званих «будиночках у селі» [3].

Висновки

Таким чином, у світі успішно функціонують чотири моделі сільського туризму – західноєвропейська, східноєвропейська, азійська та англо-американська. На наш погляд, для сучасних соціально-економічних умов України та способу організації туристичної галузі найбільш прийнятною для ряду регіонів країни є західноєвропейська модель розвитку і становлення сільського туризму, вона належить до найбільш високоорганізованої і маловитратної на початковому етапі розвитку сільського туризму. Однак ефективне функціонування даної моделі передбачає організаційно-економічне обґрунтування й розробку механізму управління підприємницькою діяльністю в аграрній сфері.

Список використаних джерел

1. Важинський Ф.А. Розвинута екологічна інфраструктура – показник конкурентоспроможності регіону / Ф.А. Важинський, В.М. Черторижський // Збірн. науково-технічних праць НЛТУ України. – 2006. – Вип.16.6. – С.212–217.
2. Герасименко В.Г. Основи туристичного бізнесу: навч. посібник. / В.Г. Герасименко. – Одеса: Чорномор'я, 1997. – 160 с.

3. Зінько Ю.В. Сільський туризм в Європі і Америці / Ю.В. Зінько, В.П. Васильєв, П.А. Горішевський, М.Й. Рутинський // Туризм сільський зелений, 2009. – № 2. – С. 3–40.

4. Рутинський М.Й. Сільський туризм : навч. посіб. / М.Й. Рутинський, Ю.В. Зінько. – Київ: Знання, 2006. – 271 с.
5. Rada's Blog [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.radabg.com/url/agriturist.i/>

УДК 336.274.53:657

Г.Г. ОСАДЧА,
к. е. н., доцент кафедри обліку і аудиту
Національного університету харчових технологій
Ю.С. КОРОТЧЕНКО,
студентка Національного університету харчових технологій

Методологічні аспекти обліково–аналітичного забезпечення кредиторської заборгованості

У статті було розглянуто поняття обліково–аналітичного забезпечення та його значення для контролю за кредиторською заборгованістю підприємства. Здійснено огляд класифікації зобов'язань, інформаційного забезпечення обліку операцій з кредиторською заборгованістю. За допомогою системи аналітичних показників було розглянуто та проаналізовано платоспроможність підприємства.

Ключові слова: зобов'язання, кредиторська заборгованість, обліково–аналітичне забезпечення, інформаційне забезпечення, аналітичні показники, ліквідність.

А.Г. ОСАДЧАЯ,
кандидат экономических наук, доцент кафедры учёта и аудита
Национального университета пищевых технологий
Ю.С. КОРОТЧЕНКО,
студентка Национального университета пищевых технологий

Методологические аспекты учётно–аналитического обеспечения кредиторской задолженности

В статье были рассмотрены понятия учётно–аналитического обеспечения и его значение для контроля за кредиторской задолженностью предприятия. Осуществлен обзор классификации обязательств, информационного обеспечения учёта операций с кредиторской задолженностью. С помощью системы аналитических показателей было рассмотрено и проанализировано платёжеспособность предприятия.

Ключевые слова: обязательства, кредиторская задолженность, учётно–аналитическое обеспечение, информационное обеспечение, аналитические показатели, ликвидность.

Н. OSADCHA,
candidate of economic sciences Associate Professor of Department of Accounting and Auditing
National university of food technologies
Y. KOROTCHENKO,
student National university of food technologies

Methodological aspects of accounting and analytical support payable

The paper examined the concept of accounting and analytical software and its importance for the control of accounts payable of the enterprise. Done overview of the classification of obligations, information support operations account payable. With the help of analytical indicators were reviewed and analyzed solvency.

Keywords: obligations, accounts payable, accounting and analytical support, information, metrics, and liquidity.